

OJU „MUZEJI“ KOTOR

Stari grad 309

85330 Kotor

Br.01-015 /2021-1139-5/1
Kotor, 28. decembra 2021. godine

IZVJEŠTAJ O RADU
OJU „MUZEJI“ KOTOR
ZA 2021. GODINU

decembra 2021.

Sadržaj

I dio

Osnovni podaci o ustanovi

- Osnivanje
- Upravljanje i rukovođenje
- Organizacija
- Muzej grada Perasta,
Razvoj Muzeja grada Perasta
- Istorijski muzej Kotor
Razvoj Istorijskog muzeja Kotor
- Galerija solidarnosti
Razvoj Galerije solidarnosti
- Izložbeni prostor Crkve Svetog Pavla
Istorijske okolnosti
- Rimski mozaici u Risnu
Istorijske okolnosti

II dio

Redovna djelatnost

- Uvodne napomene
- Akcenti rada u 2021. godini
Radionica
Zaštita muzejskih predmeta
Realizovani projekti i projekti čija je realizacija u toku
Pokloni (obogaćivanje fonda)
Istraživanja i prezentacija građe
Arhivska djelatnost
Bibliotečka djelatnost
- Novi programi i kampanje
Pravac muzej
Stara vještina za novo doba
Stađun od crtanja
Otvorena vrata svima
- Društvena odgovornost
- Infrastrukturne intervencije
Muzej grada Perasta
Korak ka rekonstrukciji palate Bujović
Istorijski muzej
Crkva Svetog Pavla
Galerija solidarnosti

Rimski mozaici

- Prezentacija rada (sajt, društvene mreže)
- Posjeta
- Umrežavanje
- Otkup muzejskog materijala

III dio

Programska djelatnost

Uvodne napomene, otkazivanja u pandemiskim uslovima

- Prioriteti
- Velika imena Kotora
- Selekcija Umjetničkog savjeta
- Izložbe

IV dio

Zaključak i napomene

- Poslovne prostorije
- Muzej grada Kotora kao potreba i cilj

I - OSNOVNI PODACI O USTANOVİ

Naziv: Opštinska javna ustanova „Muzeji“ Kotor

Osnivač: Opština Kotor

Godina osnivanja: 1992.

Adresa: Stari grad 313, 85330 Kotor, Crna Gora

Broj telefona: +382 32 302 540

Veb sajt: www.muzejikotor.me

E-mail: info@muzejikotor.me

PIB: 02012669

Broj žiro-računa: 510-4136-48 (Crnogorska komercijalna banka)

Osnivanje ustanove

Opštinska javna ustanova „Muzeji“ Kotor osnovana je Odlukom o organizovanju opštinske javne ustanove „Muzeji“ Kotor, koju je potpisao predsjednik Skupštine opštine Kotor 1. januara 1992. godine („Službeni list RCG - opštinski propisi“, br. 003/92 od 10. februara 1992.), čime je odlučeno da se postojeći Muzej grada Perasta i Muzej socijalističke revolucije osnivanju organizuju kao javna ustanova sa tri organizacione jedinice: Muzej grada Perasta, Istoriski muzej Kotor i Galerija solidarnosti. Uslijedilo je i šest odluka o izmjenama i dopunama Odluke o organizovanju Opštinske javne ustanove „Muzeji“ („Službeni list opštine Kotor“ br. 001/94 od 27. 04. 1994., „Službeni list opštine Kotor“ br. 001/96 od 15. 02. 1996., „Službeni list opštine Kotor“ br. 003/99 od 02. 04. 1999., „Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“ br. 004/10 od 26. 01. 2010., „Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“ br. 009/12 od 06. 03. 2012. i „Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“ br. 024/14 od 03. 09. 2014.), kćerke su dodatno regulisani status i organizacija ustanove. Multimedijalna dvorana Crkva Svetog Save je na upravu OJU „Muzeji“ 2014. godine, a 16. decembra 2019. godine Skupština opštine Kotor je donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o organizovanju Opštinske javne ustanove „Muzeji“ kojom je i arheološki lokalitet Rimski mozaici u Risnu na upravu dala ovoj muzejskoj instituciji.

Upravljanje i rukovođenje ustanovom

U skladu sa Statutom ustanove, organ upravljanja OJU „Muzeji“ je Savjet. Savjet ima predsjednika/cu i četiri člana/ice od kojih je jedan/na iz reda zaposlenih. Predsjednika/cu i članove/ice Savjeta imenuje i razrješava osnivač - Opština Kotor. Mandat predsjednika/ce i članova/ica Savjeta traje četiri godine. Članovi/ice aktuelnog Savjeta ustanove su: predsjednica Slavica Stupić i članovi/ice Slađana Gopčević, Vanja Dabižinović, Nataša Mirović i Nikola Dončić (iz reda zaposlenih).

Direktor/ica OJU „Muzeji“ rukovodi ustanovom i njegova/na ovlašćenja i nadležnosti određeni su zakonom, Statutom i drugim opštlim aktima ustanove. Direktora/icu bira Savjet na osnovu javnog konkursa i na period od četiri godine. Dr. Željko Dušica Ivetić je za vrišteljku direktorke od

strane Savjeta ustanove izabrana 12. jula 2021. godine.

Organizacija ustanove

Opštinska javna ustanova „Muzeji“ Kotor je savremena kompleksna muzejskl u anova koju čine Muzej grada Perasta, Galerija solidarnosti, Istoriski muzej Kotor, Crkva Svetog Pavla i Rimski mozaici. Svaka organizaciona jedinica obavlja, u skladu sa zakonom, Statutom i drugim propisima, svoju djelatnost na osnovu programa rada koji zajedničkim radom realizuju ustanovi zaposlena lica. Ustanova je usmjerenata na čuvanje i prezentaciju kultume baštine (arheološke, etnografske, istorijske, umjetničke, pomorske, arhivske i bibliotečke), kao i na afirmaciju sva njenog likovnog stvaralaštva.

Djelatnost ustanove obavlja se u okviru organizacionih jedinica kao glavnih organizacionih oblika skladno odredbama Statuta ustanove (2019) i Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta ustanove (2020). Unutrašnja organizacija ustanove zasniva se na zadonitom vršenju poslova, grupisanju istih ili sličnih i međusobno povezanih poslova, stručnoj razdaji i evidenciji muzejskog i galerijskog materijala u organizacionim jedinicama i, konačno, obvezujućem stalne kontrole i odgovornosti u vršenju poslova.

Muzej grada Perasta

Muzej grada Perasta je muzej kompleksnog tipa smješten u palati Bujović u Perastu. Raspolaže muzejskim materijalom koji je uglavnom sakupljen na području Perasta. Muzej grada Perasta u svom sastavu ima sljedeće zbirke koje su sačinjene od ostavština peraških porodica sa posebnim akcentom na porodicu Visković: Štafelajno slikarstvo, Savremeno slikarstvo, Oružje, Tekstil, Mobilijar, Notafilija, Numizmatika, Stara štampana knjiga, Arhiv, Faleristika, Krasni predmeti, Upotrebljni instrumenti, Alat, Nakit, Makete brodova, Muzički instrumenti, Navigacijske karte, Ikone i religijski motivi, Pečati. Zbirke muzejskog fonda sa 3.359 predmeta predstavljaju neprocjenjivo bogatstvo u prezentovanju kulturne prošlosti Perasta i Boke Kotorske od XV do XX vijeka.

Kad je u pitanju sami objekat Muzeja grada Perasta – znamenita palata Bujović, stanje je alarmantno zbog čega je izrada projekta rekonstrukcije ušla u planove Opštine i Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora za 2022. godinu. Tokom kišnih sezona 2019., 2020. i 2021. godine palata Bujović je, uslijed nevremena i udara jakog južnog vjetra, imala znatne tečenja krova, a ovo se zdanje već decenijama nosi i sa vlagom i prodorom vode u objekt. Upravo zbog ugroženosti zbirki, njihove vrijednosti i izлагаčkog potencijala, OJU „Muzeji“ je o stanju palate Bujović naručila i dobila stručna mišljenja statičara inženjera Đorđa Bićelića i arhitektice – konzervatorke Marije Novaković na osnovu kojih se došlo do zaključka da je neophodna rekonstrukcija kako bi se sačuvalo ovo zdanje i Muzej grada Perasta koji u njemu djeluje.

Osnivanje i razvoj Muzeja grada Perasta

Svojim osnivanjem 1937. godine Muzej grada Perasta je naslijedio staru perašku muzejsku zbirku formiranu tokom druge polovine XIX i početkom XX vijeka donacija građanstva i nasljednika/ca peraških porodica. Naime, 28. februara 1937. godine na sjednici opštinskog vijeća u Opštinskom domu u Perastu, po pozivu predsjednika Tripa Nikovića, jednog sno je donesena odluka o usvajanju Statuta Muzeja grada Perasta. Muzej je najprije bio smješten u zdanju peraške Opštine na trgu ispred Crkve Sv. Nikole, a dio muzejske zbirke vezane za kapetana Marka

Martinovića bio je izložen u peraškoj kući prilagođenoj toj namjeni. U periodu čuvanja mnogih zavičajnih muzeja 1950-ih godina, odlukom Ministarstva prosvjete Narodne Republike Crne Gore osnovan je Zavičajni muzej u Perastu. Kako bi se muzejski predmeti objedinili bili izloženi na jednom mjestu, kao prihvatljivo rješenje pokazala se reprezentativna palata Bujović sagrađena u XVII vijeku. Rekonstrukcija palate uradena je 1948. godine tako da, nakon dvadeset godina od osnivanja, Muzej u Perastu dobija jedinstven i do danas u etapama sređivanja prostora. Kao dijelu kulturne i turističke ponude Boke Kotorske i Crne Gore, Muzeju se 1967. godine vraća naziv Muzej grada Perasta, a tokom 1970. godine pripojen mu je i Memorijalni muzej po Đorđu Viskoviću, čija je porodična palata znatno stradala u potresu 1979. godine. Nakon kompletnih sanacija palate Bujović Muzej grada Perasta je poslije dužeg vremena svečano otvoren 1993. godine. Dogradnjom aneksa 2006. objekat je proširen čime su stvoreni bolji uslovi za depozovanje i prezentaciju muzejskog materijala.

Istorijski muzej Kotor

Istorijski muzej Kotor je definisan Statutom OJU „Muzeji“ Kotor iako još nije zabilježio. U pitanju je muzej kompleksnog tipa - raspolaze muzejskim materijalom koji obuhvata arheološku zbirku nekadašnjeg gradskog lapidarijuma i nalaze sa arheoloških lokaliteta u Risanu i Grblju (Mala i Velika gruda); ukupno 809 predmeta. Dio muzejskih predmeta se nalazi u izložbi, a dio je trenutno smješten u Pomorskom muzeju Crne Gore u Kotoru, Upravi za zaštitu kulturnih dobara - nekadašnjem Zavodu za zaštitu spomenika kulture (palata Drago) i Kulturnom centru „Nikola Đurković“. Muzej ima stalnu postavku u Crkvi Sv. Mihaila gdje je smješten lapidarium, kao i u Crkvi Sv. Pavla gdje je do decembra 2019. godine bio izložen dio arheoloških nalaza sa lokaliteta Mala i Velika gruda. Zbog sigurnosti arheološki nalazi sa lokaliteta Mala i Velika gruda koji su neprocjenjive vrijednosti krajem 2019. godine su sklonjeni iz postavke Svetog Pavla i pohranjeni u sefove OJU „Muzeji“ Kotor. Tokom 2020. godine i procesa prve revizije arheološke zbirke rađeno je uređenje i vanjske postavke Crkve Svetog Pavla. Muzej na otvorenom – vanjska izložbena postavka Lapidarijuma obuhvata nalaze neprocjenjive vrijednosti i karakterne spomenike i arheološke fragmente sa prostora Kotora i Boke Kotorske od kojih su neki stariji od dva milenijuma. Izloženi predmeti potiču od antičkog perioda preko razdoblja ranog hrišćanstva, preromanike, romanike, gotike, renesanse, pa sve do baroka.

Osnivanje i razvoj Istorijskog muzeja Kotor

Značajna i izuzetno bogata zbirka kamenih predmeta kotorskog Lapidarijuma počinje da se stvara još 1906. godine. Naime, nakon opsežnih sanacionih radova, koji su izvođeni u periodu od 1896. do 1907. na Katedrali Sv. Tripuna, u oltarskom prostoru su otkriveni brojni fragmenati crkvenog namještaja iz starijih faza katedrale, pa čak i iz drugih značajnih objekata Kotora. Upravo ovi nalazi su, sa ostalim arheološkim i arhitektonskim ulomcima pronađenim u raznim djelovima Kotora, predstavljali povod i okosnicu za formiranje Bokeljskog starinarskog društva 1906. godine koje je postojalo sve do 1914. godine. Društvo je imalo svoj statut ili pravila čije je cilj, između ostalog, bio i sakupljanje, obrada i izlaganje starih kamenih spomenika. Tada je i osnovan mali gradski muzej - lapidarium gdje su smješteni i izloženi predmeti od kamena pronađeni prilikom pomenute sanacije katedrale. Muzej je bio smješten u bivšoj Crkvi Gospe od Božarija, koja se nalazila sa zapadne strane pored crkve Sv. Nikole u Starom gradu. Muzej - lapidarium je tu ostao sve do kraja Drugog svjetskog rata. Nakon 1945. lapidarium se selio na više mesta: ispod stare ljetne pozornice, kod sjevernih gradskih vrata (bastion Riva), Crkve Sv. Mihaila u Starom gradu

i podrum nekadašnje mletačke kasarne. Tokom 1961. i 1962. godine dio najvećih eksponata bio je izložen u prostoru zapadnog ugla Trga od oružja, kod bastiona Venecije. Međutim, nakon samo dvije godine sav izloženi i deponovani materijal preseljen je u podrum muzejske prostorije Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru. Nakon zemljotresa 15. aprila 1979. godine počinje novo stradanje najznačajnijeg lapidarijuma na jugoistočnoj obali Jadrana. Prenjet je zidni druma Muzeja u tada polusrušenu Crkvu Sv. Duha, a odatle su teški i voluminozni komadi preneseni na plato iznad sjevernih gradskih vrata, dok su manji komadi smješteni u bastion Gurdic. Četiri manji komadi lapida su, pošto je bastion preuređen za atomsko sklonište, prebačeni u tada napuštenu Crkvu Sv. Pavla. Od 2004. godine u romano-gotičkoj Crkvi Sv. Mihaila smješten je i zaštitni redmeta, staroj ljetnjoj pozornici u Kotoru, u Centru za konzervaciju i arheologiju Crne Gore - Odljevanje Kotor, Pomorskom muzeju Crne Gore, depoima u zgradama 313 i 314 u Starom gradu, u Katedrali Sv. Tripuna, Kulturnom centru „Nikola Đurković“, Crkvi Sv. Marije od Rijeke, Muzeju grada Perasta, crkvama na ostrvima Gospa od Škrpjela i Sv. Đorđe kod Perasta.

Galerija solidarnosti

Galerija solidarnosti je organizaciona ustanova naše muzejske ustanove i reprezentativni kotorski i crnogorski galerijski prostor, od 2011. godine lociran u prizemnom dijelu reprezentativne renesansno-barokne palate Pima na Pjaci od brašna u Starom gradu u Kotoru. Osnovni fond Galerije obuhvata 372 umjetnička djela rađena različitim tehnikama: slike, grafike, crteže, mozaike, serigrafije, skulpture, tapiserije i umjetničke fotografije. Pored zatvorenih zbirke Galerije solidarnosti, naša ustanova u toj organizacionoj jedinici čuva i pedesetak poklona slika i vajarskih radova umjetnika/ca koji/e su izlagali/e u ovom galerijskom prostoru. Ukupan broj djela je 437. Tokom 2019. godine urađena je revizija muzejskog materijala Galerije solidarnosti.

Osnivanje i razvoj Galerije solidarnosti

Nakon zemljotresa koji je zadesio Crnu Goru 15. aprila 1979. godine pokrenuta je akcija prikupljanja umjetničkih djela sa prostora bivše Jugoslavije preko tadašnjeg udruženja likovnih umjetnika. Kotoru je tako pripao vrijedan umjetnički fond kao osnov za osnivanje Galerije solidarnosti. Godine 1980. uslijedilo je uređenje muzejsko-galerijskog prostora na Trgu od oružja za smještaj Galerije i Muzeja socijalističke revolucije opštine Kotor u osnovi izuzetan prostor priveden namjeni, nikada nije zaživio. U međuvremenu, galerni fond je bio deponovan i premještan po raznim mjestima u Kotoru, a u palati Pima na Pjaci se od 2011. godine kada je, povodom Dana opštine Kotor 21. novembra, Opštinska javna ustanova „Muzeji“ na upotrebu dobila ovaj reprezentativni galerijski prostor. Prostor obuhvata tri salone za izlaganje i depozit za smještaj eksponata. Fond Galerije solidarnosti obuhvata poklone - umjetničke redmete koji su kupljeni ili dobijeni na poklon, većinom od likovnih umjetnika/ca koji su u ovom prostoru izlagali.

Izložbeni prostor Crkve Sv. Pavla

U podnožju brijega Sveti Ivan, u nekada najvažnijoj arteriji Kotora - Zanatskoj ulici što vodi od sjevernih do južnih vrata grada, tačno iza apside Katedrale Sv. Tripuna, nalazi se Crkva Sv. Pavla. Crkva je bila potpuno sakrivena visokim zidom tako da je samo romanogotički portal ukazivao na postojanje značajne arhitekture iza tog bezličnog zidnog platna. Godine 2014. na kon sprovenih

višegodišnjih radova na obnovi, sanaciji i uređenju, kao multimedijalna dvorana je adaptirana za potrebe muzejsko-galerijske djelatnosti i pripojena OJU „Muzeji“ Kotor. U ovim dvorani se od 2018. do kraja 2019. godine nalazila postavka arheoloških predmeta sa pristojskih lokaliteta Mala i Velika gruda, a u dvorišnom dijelu Crkve Svetog Pavla nalazi se i eksponatska postavka Lapidarijuma.

Istorijske okolnosti

Crkvu Svetog Pavla je kao svoju zadužbinu sagradio kotorski građanin Pavle Bari sa svojom ženom Dobrom 1263. godine, kako svjedoči natpis na fasadi koji pominje srpskog kralja Uroša I., papu Urbana IV i kotorskog biskupa Marka. Uz crkvu je uspostavljen najprije uški, a od XVI vijeka ženski dominikanski samostan u kome je 1565. godine okončala život ženski znamenita kotorska svetiteljka Blažena Ozana, koja je, između ostalog, zaslužna za duhovnu podršku kotorskim vojnicima u borbama protiv Osmanlija, posebno pri napadu na zapovjednika Hajrudina Barbarose. Kada je crkva u doba Napoleonove okupacije pretvorena u kasarnu, unutrašnjost je međuspratnom konstrukcijom podijeljena tako da se potpuno izgubio osnovni karakter jedinstvenog crkvenog prostora. Za vrijeme okupacije u Drugom svjetskom ratu pretvorena je u zatvor, a u vrijeme okupacije sa Staljinom 1948. godine ovaj objekat je postao ženski takozvani Mali zatvor. Istraživanjima pažljivom analizom utvrđeno je da je sadašnja stojeca građevina izvijeku, dok je od izvorne crkve iz XIII vijeka ostao sačuvan dio nekadašnje glavne portalom i natpisom o gradnji i apsidalni luk bez apside u bočnim zidovima sa portalom i natpisom o gradnji i apsidalni luk bez apside u bočnim zidovima starog sakralnog objekta i ostatak kamenog poda u obliku dijagonale. Otkriveni su prilikom iskopavanja i prezentovani u unutrašnjosti. Iskopavanjima između zapadnog zida i visokog zida prema ulici otkriveno je da se u tadašnju crkvu ulazilo sa nižeg nivoa sadašnje ulice dvokrakim stepeništem. Pod tim stepeništem bio je izgrađen arkosolij u čijoj je niši uzidan kameni sarkofag, možda grob kćitora starije crkve.

Rimski mozaici u Risnu

Arheološki lokalitet Rimski mozaici, nakon desetogodišnje uprave Turističke organizacije, odlukom Skupštine opštine Kotor 16. decembra 2019. godine, prešao je pod nadzor Opštinske javne ustanove „Muzeji“ Kotor čime su obezbijeđeni pravni uslovi i potrebiti kapaciteti za objedinjavanje i brigu o najvećem dijelu kulturnog i istorijskog nasljeđa opštine. Ovaj lokalitet predstavlja ostatak rimske vile sa mozaicima u Risnu iz II. vijeka nove ere i predstavlja izuzetno značajno kulturno dobro, te jedan od najuočljivijih mozaičnih kompleksa iz perioda Starog Rima u Crnoj Gori, ali i širem prostoru.

Istorijske okolnosti

Ilirik (Illyricum), rimska provincija tako nazvana odlukom rimskog senata 27. godine prije nove ere, obuhvatala je sve ilirske teritorije koje su se prostirale od Jadranskog mora do rijeke Morave i od Dunava do Epira. S obzirom na otpor lokalnog stanovništva prema posljedicama romanizacije na ovim prostorima tekao je sa prilično teškoća. Najprije su kraljevi od obala Jadranu (u ona vremena Mare nostrum ili Naše more) gdje su naselili ratne veterane druge zasluzne građane svoje imperije.

Rhisinium (latinska transkripcija Rizona) je u to vrijeme imao status „oppidum civium romanorum“ što znači da je zatečeno utvrđeno naselje gradskog tipa čiji su stanovnici dobili prava

rimskih građana. Još u vrijeme ilirskog kralja Gencija dekretom je utvrđeno da Rimljani, stanovnici Rizona, budu slobodni građani i ne plaćaju porez. Početkom romanizacije je učinjeno da se na izmjeni etničke strukture stanovništva i njegovih običaja, pa je autohtono stanovništvo obilo ista prava kao i novonaseljeni rimski građani. Novoosvojeni grad doživio je procvat u 1. i 2. vijeku nove ere, a taj se period poklapa sa periodom najvećeg uspona rimske imperije.

Iz rimskog perioda od posebnog značaja je arheološki lokalitet Rimski mozaici u Risnu. U njegovom kompleksu najpoznatija je vila sa podnim mozaicima iz 2. vijeka n.e. Ova vila je „villa urbana“ što znači da pripada tipu gradskih vila, izdvaja se po ljestvici mozaika, a važi za reprezentativni primjer rimskog provincijskog graditeljstva ovom dijelu Jadrana. Vilu je 1930. godine pronašao Dušan Vuksan, tadašnji direktor Državnog muzeja na Cetinju. Smatrajući da se antički grad nalazio na desnoj obali rijeke Spile, a prema konfiguraciji terena koja se tokom vjekova mijenjala uslijed zemljotresa, došlo je do zaključka da se rimski grad mogao nalaziti na lijevoj obali rijeke, da je dosezao do rta pod mjesecom Rtac tako da je na toj lokaciji, po procjeni, mogao postojati izvjestan broj monumentalnih građevina.

Na Pješčini, na početku starog puta Risan – Grahovo, započeo je istraživanja i do rezultata, ali je zbog okolnosti pred Drugi svjetski rat taj arheološki lokalitet zatrpan. Tokom italijanske okupacije, 1942. godine, italijanski arheolog Valenti risanske mozaike je otkopao, ali ih je uskoro opet zatrpan i to bez prethodne zaštite zbog čega su oštećeni. Radovi na lokalitetu su nastavljeni 1956. i trajali su do 1960. godine.

Risanski mozaici kao kompleks imaju 790m². Vila je pravougaona i ima simetrične prostorije. Centralni prostor je, takođe, pravougaon i odvojen hodnikom od dviju pravougaone, povezane prostorije (ulazak iz jedne u drugu).

Podovi prostorija su ukrašeni mozaicima. Najljepši je onaj sa predstavom boginja Hipnosa čija je osnova od sitnog bijelog mozaika prošarana geometrijskim motivima si netiče raspoređenim (krugovi, rombovi, trouglovi), a unutar nekih od njih nalaze se ucertani krugovi sa osmolismom rozetom u sredini. Centralno polje je iz 16 komada diagonalno ispresjecano stilizovanom floralnom dekoracijom u bijeloj, zelenoj, plavoj, crvenoj i crnoj boji. U mečju u sredini, ovičenom crnim teselama, prikazan je rimski bog sna Hipnos. Predstavljen je lažolunagi mladić u poluležećem stavu sa prekrštenim nogama. Iza oba ramena se vide sklopljeni krila. Kult Hipnosa je potekao iz grčke mitologije i predstavljan je kao lijepi mladić koji granči potopljenom u rijeku zaborava dodiruje oči umornih ljudi i uspavljuje ih.

Ostale prostorije nemaju ljudske predstave na svojim mozaicima i ukrašene su isključivo geometrijskim i floralnim motivima.

II - REDOVNA DJELATNOST

UVODNE NAPOMENE

Djelatnost Opštinske javne ustanove „Muzeji“ Kotor tokom 2021. godine odvijala se u pandemijskim uslovima uslijed invazivnog širenja korona virusa što je ugrozilo život građanstva i redukovalo rad svih ustanova. U okolnostima pandemije, prinuđena da se maksički zodi kretanjima epidemiološke situacije i uputstvima Nacionalnog koordinacionog tijela, Opštinska javna ustanova „Muzeji“ je za vrijeme obustave i ograničenja programske djelatnosti težiće stvarala na preostali

dio djelatnosti i poslove koji su se mogli obavljati nesmetano i bezbjedno.

U skladu sa odredbama Statuta, osnovna djelatnost OJU „Muzej“ Kotor je:

1. Sistematsko istraživanje, prikupljanje, proučavanje, čuvanje, stručna i etnička zaštita i naučna obrada materijala arheološkog, etnografskog, istorijskog i u njemu povezanih karaktera na području opštine Kotor;
- Izlaganje pokretnih dobara značajnih za kulturu, umjetnost, nauku i obrazovanje, kao i izdavanje stručnih kataloga i publikacija;
- Stvaranje povoljnih uslova da pokretna kulturna dobra budu sačuvana i da služe zadovoljavanju kulturnih, naučnih i drugih potreba opštine i njenih građana/ki;
- Prikupljanje, procjena i otkup muzejskog materijala;
- Stručna i naučna obrada muzejskog materijala;
- Konzervacija, rekonstrukcija i revitalizacija muzejskog materijala;
- Zaštita stvari koje se odnose na istoriju društva, život i rad istaknutih lica, arheoloških predmeta i zbirki koje imaju istorijsku vrijednost;
- Ostvarivanje saradnje sa drugim kulturnim, naučnim, društvenim i privrednim subjektima u cilju unapređivanja muzejsko-galerijske djelatnosti u opštini.

OJU „Muzeji“ obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, a naročito: pripremanje stalnih, povremenih i pokretnih izložbi, izdavanje stručnih kataloga, publikacija i kopija važnih eksponata umjetničkog, kulturno-istorijskog i naučnog karaktera, uvećavanje i obogaćivanje muzejskih i galerijskih zbirki putem muzeoloških istraživanja, otkupa, poklonenja legata i sličnog, vođenje evidencije muzejskog materijala, uključujući i vrijedna djela iz oblasti umjetnosti koja se nalaze u svojini građana/ki i pravnih lica opštine Kotor, pružanje stručne ponude za obrađivanje i zaštitu tog materijala, organizovanje naučnih skupova, predavanja, seminara i sličnih oblika rada, organizovanje posjeta obrazovnog karaktera, kao i omogućavanje pristupa muzejskom materijalu naučnim radnicima/cama, učenicima/ama i studentima/kinjama.

AKCENTI RADA U 2021. GODINI

• Radionica

U saradnji sa Opštinom Kotor i Direkcijom za uređenje i izgradnju Kotora bilo je planirano da do kraja 2020. godine u okviru OJU „Muzeji“ bude otvorena radionica za konzervaciju papira. Međutim, kako je došlo do zastoja u realizaciji plana uslijed epidemiološki nevoljnog stanja i administrativnih problema u Direkciji za uređenje i izgradnju Kotora, tek u decembru 2021. godine okončan je dio poslova na adaptaciji prostora na broju 313 u Starom gradu. Nevjesno je kad će radovi biti nastavljeni. Dinamika uređenja i opremanja radionice može biti uslovna nedostatkom sredstava OJU „Muzeji“, a do sticanja svih potrebnih (zakonskih i finansijskih) uslova za rad radionica će biti korišćena u komercijalne svrhe i kao prostor za izradu prve generacije suvenira naše muzejske ustanove.

• Zaštita muzejskih predmeta

Najznačajniji iskorak u domenu zaštite muzejskih predmeta posljednjih godina napravljen je novembra 2021. godine kada je našoj muzejskoj ustanovi Opština Kotor stupila poslovni prostor u blizini Galeriji solidarnosti za potrebe nedostajućeg depoa za vrijedne galerijski fond. OJU „Muzeji“ je uložila znatna sredstva u opremanje depoa kako bi imao uslove adekvatne za čuvanje prevashodno fonda Galerije solidarnosti, pa potom posljednjih godina dočuvanih likovnih

radova. U ovom prostoru je do sredine decembra smješten fond Galerije solidarnosti.

U spomeničkom kompleksu Crkve Svetog Pavla tokom aprila i maja rađeno je spajanje fragmenata kamene plastike koja je dio arheološke zbirke Istoriskog muzeja Opštinske javne ustanove „Muzeji” Kotor. Spajanje je u cilju očuvanja i prezentacije kamene pločice, a radio ga Vladimir Jablanović, konzervator-restaurator i vajar iz Kraljeva koji već dugi godine radi na zaštiti kulturnih dobara, čak i u spomenicima pod zaštitom UNESCO-a. Među spomenicima pločama nalazi se nadgrobna ploča Nikole Bolice iz 1668. godine. Opštinska javna ustanova „Muzeji” Kotor krajem 2020. godine okončala je reviziju Istoriskog muzeja kao svoje organizacione jedinice kojom su prvi put u istoriji popisani i obrađeni predmeti arheološke zbirke a određeni broj predmeta Komisija je tokom revizijskog postupka utvrdila da pripadaju jednoj cjelini te ih grupisala i predložila spajanje fragmenata kao optimalno rješenje u cilju zaštite.

• Realizovani projekti ili projekti čija je realizacija u toku

Tokom 2021. godine u cijelosti je realizovan sljedeći projekat:

Konzervacija i restauracija modela brodova iz Pomorske zbirke Muzeja grada Perast-a.

U toku je realizacija sljedećeg projekta:

Konzervacija i restauracija dijela Istorisko - umjetničke zbirke - Legat Viskovića „Zavjese iz salona Viskovića” (dobijeni konzervatorski uslovi, posao će obaviti Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore).

Projekti za čiju je realizaciju Ministarstvo kulture izdvojilo sredstva, ali nisu realizovani zbog pandemijskih uslova i okolnosti u kojima je naša muzejska ustanova ove godine radila:

- Konzervacija i restauracija na dijelu arhivske građe „Peraške privrednog“ (dobijeni konzervatorski uslovi, u toku selekcija i obrada građe);
- Prezentacija arhivske građe „Proglaši“ (u toku selekcija i obrada građe).

• Pokloni

Opštinska javna ustanova „Muzeji” je tokom 2021. godine dobila tri poklon ostvarenja savremenih umjetničkih stvaralaca/teljki koji/e su u Galeriji solidarnosti izlagali na samostalnim umjetničkim izložbama:

Jun – slika „Bez naziva“ (ulje na platnu) sa izložbe „Ljubim modro“ ikara Miroslava Šukovića iz Kolašina;

Jul – slika „Bez naziva“ (ulje na platnu) sa izložbe „Bez naziva“ akademiske slikarke Dušice Ivetić iz Kotora;

Avgust – fotografija „Pjaca Navona“ iz ciklusa i sa izložbe „Roma, crna“ kotorskog fotografa Stevana Kordića.

• Istraživanja i prezentacija građe

Međunarodna konferencija „Sto lica tekstila”, koja je trebalo da okupi najveće stručnjake/inje regiona u domenu konzervacije tekstila, zbog pandemijskih slova i zabrane okupljanja je otkazana.

• Arhivska djelatnost

U 2021. godini rađeno je na sređivanju arhivske građe po fasciklama i srednjom obradom, a planiran je rad na digitalizaciji dijela arhivskog fonda.

• Bibliotečka djelatnost

Tokom 2021. godine rađeno na klasifikaciji i katalogizaciji te priprema za aktivniju participaciju bibliotečkog fonda naše ustanove u međunarodnom onlajn bibliografskom sistemu i servisu COBBIS. Skladno odredbama Zakona o izdavačkoj djelatnosti, po pet obaveznih primjeraka svih publikacija i neknjižne građe (plakati, pozivnice, flajeri, brošuri i sl) koje su objavljene tokom godine u izdanju ustanove, odvojene su za JU Nacionalnu biblioteku Crne Gore „Đurđe Crnojević“ i matičnu bibliotečku ustanovu.

NOVI PROGRAMI I KAMPAJNE

„Pravac muzej“ (Dječja nedjelja)

„Pravac muzej“ – naziv je kampanje kojom je Opštinska javna ustanova „Muzeji“ Kotor obilježila Dječju nedjelju, planetarnu manifestaciju u slavu djeteta. Kampanija je podrazumijevala animiranje najmlađe publike za obilazak gradskih muzeja i organizaciju likovnih radionica koje su vodili akademski likovni umjetnici i umjetnice.

OJU „Muzeji“ su za kotorske djece pripremili, po određenom rasporedu i uz stručno vođenje, grupne posjete svojim organizacionim jedinicama: Muzeju grada Herasta, Rimskim mozaicima u Risnu i u Starom gradu Galeriji solidarnosti, Crkvi Svetog Mihaila - Lapidarijumu i Crkvi Svetog Pavla.

U okviru kampanje „Pravac muzej“, OJU „Muzeji“ Kotor je tokom ožujka organizovala i likovnu radionicu u Crkvi Svetog Pavla u Starom gradu. Kotorske osnovne škole kandidovale su one učenike i učenice koji su zainteresovani za učešće i voljni da razvijaju sve sposobnosti u domenu likovne umjetnosti bez obzira na školski uspjeh. Naknadno je organizovana i humanitarna izložba na kojoj su pravna i fizička lica bila u prilici da kupe učeničke rade. U kampanji 2021. godine učestvovalo su sve kotorske osnovne škole i Resursni centar za službu i povor „Dr Peruta Ivanović“.

„Stara vještina za novo doba“

Kampanja „Stara vještina za novo doba“ koja je počela u ožujku 2021. godine podrazumijeva je ciklus periodičnih radionica izrade dobrotske čipke pod vodstvom Nade Radović, nositeljke i čuvarke vještine izrade dobrotske čipke kao nematerijalnog kulturnog dobra Crne Gore, potom izložbu radova urađenih na radionicama te izradu promotivnih filmova i priloga. Prvi ciklus radionica organizovan je nakon javnog poziva, učestvovalo je 20 žena iz Kotora, Tivta, Herceg Novog i Podgorice, a izložba njihovih radova od čipke otvorena je povodom Dana opštine Kotor 21. novembra u Galeriji solidarnosti.

Vještina izrade dobrotske čipke zaštićeno je nematerijalno kulturno dobro Crne Gore. Dobrotska čipka je dobila naziv po naselju Dobrota i predstavlja "lokalnu venecijansku vještina". Čipke ratičele" i svakako rezultat prožimanja različitih tehniki izrade čipke na području istočnog sredozemlja i Zapadne Europe. Za izradu dobrotske čipke koristi se igla, konac za niti, koji se koriste su lan, pamučno platno, saten. Čipka se izrađuje preko tankog bijelog papira koji je ksiran za čvršću radio santimetar podlogu na kojem se koncem oblikuje slika. Potrebno je 4 do 6 sati rada da bi se pune čipke. Najčešće se veže ušima igle, rijetko njenim vrhom.

Održivost i vitalnost izrade dobrotske čipke kao nematerijalnog kulturnog dobra podržava se pokretanjem radionica na kojima se ta vještina uči i širi. Ova znamenita vještina, kao nematerijalno kulturno dobro od nacionalnog značaja, prije svega mora da ude živa. Život

osigurava održivost, dok održivost produžava život živog. Samim tim obziru, učinkuje se zaštita, a animiranjem lokalnog stanovništva da usvoji vještinu izrade dobrotske i plesne umjetnosti, zatvara se krug čuvanja, podrške i obnavlja život ovog plemenitog nematerijalnog kulturnog dionika.

„Stađun od crtanja“

Ciklus periodičnih likovnih radionica pod vođstvom akademskih i profesionalnih likovnika/ica koji imaju jasne tematske i edukativne ciljeve. Od posebnog značaja je oslobođanje mlađih učenika/ica razbijanje klišea u crtanju i slikanju koji su prisutni najviše u likovnom radu djece školskog uzrasta. Prvi ciklus radionica vodila je akademска slikarka Bosiljka Bakočević, a animirao je dečaci do 12 godina. U fokusu je bila izrada novogodišnjih čestitki koje su potom uz novčanu nagradu proslijedene gradskim preduzećima.

„Otvorena vrata svima“

U okviru „Dana evropske baštine“, a u skladu sa temom „Baština i vorena za sve“, Opštinska javna ustanova „Muzeji“ organizovala je u Galeriji solidarnosti program „Otvorena vrata svima“ - savjetovanje o učešću osoba sa invaliditetom u kulturnom životu grada Kotora. Naš gost bio je Božidar Denda, direktor Biblioteke za slike, nekadašnji predsjednik Saveza slijepih i poznavalac legislative koja tretira osobe s invaliditetom. Cilj je bio da se načini preporuka kako da ustanove kulture svoje programe uspješnije i adekvatnije prilade osobama s invaliditetom i kako da se ta ranjiva populacija animira i osnaži da učestvuje u gradskom životu na polju kulture. Od važnosti je da ustanove kulture učine sve iz domena svojih nadležnosti kako bi njihove prostore osobe s invaliditetom doživljavale kao sebi bliske, pozitivne i prijateljske. Po statističkim procjenama, 10% ukupne populacije čine osobe sa nekom vrstom invaliditeta. U OJU „Muzeji“ Kotor vjeruju da je program „Otvorena vrata svima“ kvalitetan korak u animiranju svih naših sugrađana i sugrađanki i ohrabruvanju njihovih kulturnih potreba. Prema rezultatima projekta odobrilo je Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta.

DRUŠTVENA ODGOVORNOST

Opštinska javna ustanova „Muzeji“ Kotor je tokom ove jeseni organizovala kampanju „Pravac muzej“ i ciklus likovnih radionica „Stađun od crtanja“, kojima je atraktivirala najmlađu publiku za obilazak gradskih muzeja i galerija, ali i slikanje i izradu novogodišnjih čestitki. Kroz ova dva nova programa prošlo je skoro hiljadu učenika i učenica kotorskih osnovnih škola, a nakon kampanje „Pravac muzej“ organizovana je i prodajna izložba radova. Učešće u ovoj plemenitoj akciji niz ustanova, preduzeća i fizičkih lica pomogao je škole, pedagoški rad i likovnoj umjetnosti i entuzijazam najmlađih stvaralaca i stvarateljki. Društveno odgovorna preduzeća našeg grada otkupila su panone učeničkih radova i novogodišnje čestitke, a prikupljeni novac u iznosu od 1300 eura biće upućen kotorskim školama u stanju potrebe za podrškom zajednice. Pored roditelja i zaposlenih u OJU „Muzeji“ Kotor, akciji su znatno doprinijeli Opština Kotor, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, „Komunalno Kotor“, Turistička organizacija i Kulturni centar „Nikola Đurković“.

OJU „Muzeji“ je tokom proljeća 2021. godine, u saradnji sa opštinstom Kotor, „Komunalnim Kotor“ i Direkcijom za uređenje i izgradnju Kotora, radilo na radu i isčavanju terena na sjevernom bedemu i prostoru stare ljetnje pozornice gdje se nalaze kruni, lapide i komadi važnih kotorskih palata i zgrada. Cilj je bio da se bedem uredi, učini pogodnim za muzej i kulturne

programe na otvorenom. Tokom trajanja Kotorskog festival pozorišta za djecu 201. godine ovdje je održavan dio festivalskih radionica.

INFRASTRUKTURNE I DRUGE INTERVENCIJE

KORAK KA REKONSTRUKCIJI PALATE BUJOVIĆ – MUZEJA GRADA PERASTA

Zbog zabrinjavajućeg stanja u kom se posljednjih godina nalazi peraška palata Bujović - Muzej grada Perasta alarmirani su nadležni, a tražena su i stručna mišljenja koja su potvrdila da bi se rekonstrukcijom stvorili uslovi za prvi korak ka očuvanju kultevoznamenitog zdanja, tako i muzejskih zbirki neprocjenjive vrijednosti. Zbog toga je Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora u svoje planove rada za 2020. i 2021. godinu unijela zradu projekta rekonstrukcije i prvu fazu realizacije radova, međutim, zbog ukupnih okolosti u pandemiji kovida 19 i nedostatka sredstava - rađene su samo sitne intervencije.

Podsjetimo, prvenstveno zbog vlage i prodora vode u objekat te ugroženja i zbirki, njihove vrijednosti i izлагаčkog potencijala, OJU „Muzeji“ je o stanju palate Bujović i raj m 2019. godine naručila i dobila stručna mišljenja statičara inženjera Đorda Bijelića i arhitektice - konzervatorke Marije Novaković na osnovu kojih se došlo do zaključka da je **neophodna rekonstrukcija** kako bi se sačuvalo ovo zdanje i Muzej grada Perasta koji u njemu djeluje. Po nječ na arhitektice - konzervatorke Novaković, zatečeno je sljedeće stanje: „Obilaskom palate Bujović - Muzeja u Perastu uočen je prodor vlage na svim etažama, najugroženija je zadnja etaža gde je vidna vlaga na malterisanim zidovima, kao i prizemlje objekta, naročito dio prilaza do depa, koji nije u funkciji zbog pomenutog problema. Takođe je vidno odvajanje prednjeg terase od objekta što dodatno ukazuje na prodor vlage kroz zidove i svodove i hitnost rekonstrukcije. Vidna je promjena na boji fuga na fasadi što dodatno ukazuje na mogućnost progrednja vlage kroz fuge u sam objekat. Novoprojektovane instalacije su nepravilno izvedene u čitavom objektu zgrade muzeja, vidne su u svim prostorijama i presijecaju postojeće svodove. Takođe i zgradi muzeja posljednjom rekonstrukcijom nisu planirane niti izvedene instalacije grijanja i hlađenja, kao ni ostale instalacije neophodne za funkcionisanje objekta koji je u funkciji muzeja. Zatečeno stanje po statičaru inženjeru Bijeliću: „Objekat je znatno napadnut vlagom, a više su pukotine na kamenim pragovima, čak i na čošnicima. Prednja terasa je počela da se odvaja od zgrade što se vidi na spoju kamene ograde i zida. Zidovi su dijelom puni vode što je vidno u pojedinim fugama, a na dijelu su postavljene i drenažne cjevčice što smanjuje prisustak vode. Dio malterisanih zidova je vidno oštećen od vlage. Nepoznato je stanje postojećih drenažnih kanala i da li su svi u funkciji. Vidan je problem neadekvatnog kanalisanja oborinske vode u dijelu ulice ispod groblja. Vjerovatno je najveći problem oštećenje obale zadnjim iskopom za cjevovod uz parapetni zid priobalnog puta. Kao posljedica neodgovarajućeg rada duž priobalnog puta kroz čitav Perast došlo je na više mjesta do ispiranja materijala ispod puta i pojava rupa i šljunkom. Na ovaj način je obala destabilizovana i izložena ispiranju od mora ili vjetra. Na osnovu izjava očevidaca, a i logično objašnjenje za ovu pojavu je razbijanje krupnih kamenih stroju saobraćajnice i zatrpanjanje rova po polaganju cijevi sitnim kamenim materijalom i šljunkom. Na ovaj način je obala destabilizovana i izložena ispiranju od mora ili vjetra. U pitanju predložene mjere, Novaković je istakla sljedeće: „Neophodno je putem UTU uslove od Opštine Kotor - Sekretarijata za urbanizam, građevinarstvo i prostočno planiranje za restauraciju, rekonstrukciju i adaptaciju zgrade muzeja u Perastu, nekadašnje privatne Bujović, kao

i Konzervatorske uslove od Uprave za zaštitu kulturnih dobara u Kotoru. Zatim uraditi istraživanja na samom objektu koji se tiču ispitivanja uzroka prodora vlage u objekat kako bi se što bolje i detaljnije predvidjele mjere sanacije. Ispitivanje treba obaviti fazu stručnjaka svih neophodnih faza koji bi pratili istraživanje, a kako se funkcioniša z angažovanje e objekta ne bi ugrozilo. Izraditi idejno rješenje sanacije i rekonstrukcije muzeja u saradnji sa Upravom za zaštitu kulturnih dobara. Idejno rješenje treba da obuhvati i uređenje terena oko muzeja jer je trenutno neuređen prostor. Takođe, tada treba ispitati i snimiti položaj drenažnih kanala okozgrade muzeja, a atmosfersku kanalizaciju, koja takođe ugrožava objekat sa svih strana. Zatim uraditi Glazn konzervatorski projekat zgrade muzeja gdje treba obuhvatiti sve faze: arhitekturu - konzervaciju statiku, jaku i slabu struju, vodovod i kanalizaciju, termotehniku i protivpožarni elaborat (u skladu sa namjenom objekta). Glavnim projektom bi bile predviđene i mjere hitne sanacije koje se tiču objekat, sanacije fasadnih fuga (prema Konzervatorskim uslovima), kontakt s terenom i hidroizolaciju terase, pukotine na kamenim kotalima, zamjeru izložbenih prostorijama. Glavni projekat je neophodno revidovati u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata broj 063/18 od 28.09.2019. godine i izvršiti prijavu radova kako bi se započeli radovi na rekonstrukciji i adaptaciji zgrade muzeja." Bij sljedeće mјere: „Prvo je potrebno detaljno ispitivanje i otklanjanje uzroka ovih problema da bi se po tome pristupilo sanaciji u okviru samog objekta. Kako su uzroci štete treba ih rješavati odvojeno, dio po dio, uz angažovanje nadležnih organa za pojedine oblasti. Preko Direkcije za izgradnju ili druge nadležne službe bi trebalo tražiti korekcije na žantovu i do prihvatnog kanala ispod groblja, kako oborinska voda ne bi zaobilazila slivnu štetu i spuštalas do same zgrade muzeja. Preko nadležnih institucija tražiti sanaciju obale (maka u zoni muzeja) kako se ne bi nastavilo ispiranje tla ispod puta, a samim time i slabilo tlo i osnovanje zgrade. Snimiti tačan položaj drenažnih kanala na čitavom platou oko muzeja. Provjeriti istih (da li su negdje prekinuti) i formirati revizione otvore kako bi se isti kontrolirali i održavali. Planirati u okviru ovih radova iskop - istražnih sondi za uvid u stanje tla i eventualne posljedice ispiranja. U okviru samog objekta treba planirati: geodetsku provjeru većnosti zidova, uspostaviti repere i pratiti slijeganje odnosno eventualna vertikalna pomjeranja. Za osim navedenih radova spolja treba planirati: odvajanje aneksa od postojećeg naslonjen. Predlog je injektiranje spojeva konstrukcije izolacionim materijalom i duplog ventilacionog zida – za provjetravanje na odstojanju oko 5 cm od rozetnama u vrhu sa obje strane za strujanje vazduha- svake etaže. Planirati sanaciju tako što bi se fuge očistile (po mogućnosti u suvom periodu), a zatim ponovno u dva sloja - sa završnim prema konzervatorskim uslovima i da budu udubljene cjevne i državaju vodu. Na prednjoj terasi provjeriti kako je urađena hidroizolacija i u kakvom je stanju. Po obimu se moraju uraditi holkeri sa podizanjem hidroizolacije po obimu i ostaviti odvod u jezero. Po stabilizaciji terena i po rješavanju problema vlage i vode pristupiti sanaciji pukotina u kamenu koje takođe omogućavaju nepoželjan prodor vode u objekat.“

Još tokom 2020. planirana je zamjena stolarije na muzeju, ali nije realizovana.

ISTORIJSKI MUZEJ KOTOR - LAPIDARIJUM

Istorijski muzej Kotor, čiji je centar Lapidarium u Crkvi Sv. Mihaila iz XII vijeka u Starom gradu Kotoru, javnosti predstavlja rijetko vrijedne eksponate među kojima i par specijalnih unikata. Zbog vlage i sakupljanja vode u prizemnom dijelu urađeno je čišćenje dijela pod pokrovom nakon čega su

prizemlju posloženi krupni i dragocjeni djelovi najznačajnije gradske kamene plastičike.

CRKVA SVETOG PAVLA

Crkva Sv. Pavla je jedna od šest romaničkih crkava u Starom gradu Kotoru, a multimedijalna dvorana koja je u njenom prostoru napravljena u sastavu je OJU „Muzeji“ Kotor od avgusta 2014. godine. Spomenički kompleks podrazumijeva i dvorište do kojeg je i vanjska postavka Lapidarijuma.

Crkva Svetog Pavla na više mjeseta ima jasan prodor vlage i vode u obliku t. U saradnji sa Upravom za zaštitu kulturnih dobara, konstatovan je visok stepen vlažnosti koja je prouzrokovao i problem sa instalacijama i dovodom struje. Nije preduzeto ništa, u toku su radovi jene vezane za optimalno rješenje.

U kancelarijskom dijelu Crkve Svetog Pavla postavljena su klizna vrata radi bolje izolacije i efikasnijeg grijanja, a dobijena je dozvola Uprave za zaštitu kulturnih dobara da se, u okviru redovnog održavanja, na zidovima izložbenog prostora postavi diskretni sistem klimatizacije.

GALERIJA SOLIDARNOSTI

Galeriju solidarnosti čini fond od 437 slika, vajarskih i drugih radova koji se čuvaju i povremeno izlažu. Za potrebe depoa Opština Kotor je novembra 2021. godine opravljela poslovni prostor u blizini Galerije solidarnosti u kom je nizom intervencija urađen kvalitetni stalažni prostor za smještaj umjetničkih predmeta. Time je načinjen korak ka adekvatnoj zaštiti koju svakako zaslužuje posebno fond Galerije solidarnosti budući da ga čine likovni radovi poslati Kotoru u znak podrške nakon katastrofalnog zemljotresa 1979. godine.

RIMSKI MOZAICI

Od decembra 2019. godine kada je arheološki lokalitet Rimski mozaici pripojen OJU „Muzejima“ urađen je niz intervencija kako bi ovaj prostor bio sigurniji po kvalitetno nasljedje i posjetioce/teljke. Tokom jeseni 2021. godine poslovne prostorije Rimskih mozaika su okrećene i preuređene kako bi se podigao nivo funkcionalnosti prostora.

PREZENTACIJA RADA

Tokom 2021. radilo se na unapređenju sajta ustanove (www.muzejikotor.me), ali postoji još niz planiranih izmjena u cilju doprinosa informativnosti i funkcionalnosti prezentacije. Portal, pored našeg, posjeduje informacije na nekoliko svjetskih jezika (engleski, italijanski, ruski). Pored web-sajta, ustanova posjeduje i naloga na društvenim mrežama Facebook i Instagram na kojima se redovno najavljuju programi i prati rad OJU „Muzeji“ Kotor.

POSJETA

U odnosu na prethodnu sezonu, uprkos pandemiji kovida 19 i povremenim zabranama

prelaska granice, okupljanja i programske djelatnosti, naša muzejska ustanova se organizacionim jedinicama u 2021. godini imala je značajan broj individualnih i grupnih posjeta iz zemlje i inostranstva, po procjenama najmanje 10.500 kako onih u turističkim aranžmanima, tako i tokom realizacije programske djelatnosti. Na ime ulaznica prihodovano je 47.000 eura.

UMREŽAVANJE

Ustanova je od 2015. godine članica Asocijacije mediteranskih pomorskih muzeja – Association of Mediterranean Maritime Museums i Balkanske mreže muzeja – Balkan Museum Network. Na godišnjem skupu ove organizacije koji je održan u Barseloni u oktobra 2021. godine, u ime OJU „Muzeji“ je bila kustoskinja i rukvooditeljka Muzeja grada Perasta Danijela Đukić.

OTKUP MUZEJSKIH PREDMETA

Naša muzejska ustanova se posvetila stvaranju uslova za čuvanje muzejskog fonda i adaptiranju postojećih depoa kako bi muzejski predmeti u njenom posjedu dobili adekvatnu zaštitu. Ukoliko dođe do značajnijeg iskoraka na tom planu, stručna lica ustanove će radiće procjenu vezanu za otkup u 2022. godini u skladu sa finansijskim i prostornim mogućnostima i potrebama. U 2021. godini nije bilo otkupa muzejskih predmeta.

III DIO – PROGRAMSKA DJELATNOST

Uvodne napomene, otkazivanja u pandemiskim uslovima

Kako je u toku pandemija kovida 19 uslijed invazivnog širenja koronavirusa a po proglašu Svjetske zdravstvene organizacije, naša muzejska ustanova bila je u obavezi da poštuje mjere ograničenog kretanja i zabrane okupljanja, a tokom dva mjeseca 2021. godine tada snazi je bila zabrana programske djelatnosti javnih kulturnih i drugih ustanova. Nakon njenog prestanka ustanove iz svijeta kulture bile su obavezne da za sve programe redukuju okupljanja i svedu ih na minimum, kao i da prilikom realizacije obezbijede poštovanje mjera koje su podrazumijevale nošenje maski u zatvorenom prostoru, dostupnost dezinfekcionih sredstava i poštovanje distancije od dva metra među službenicima/ama i posjetiocima/teljkama.

Prioriteti OJU „Muzeji“

Velika imena Kotor-a U cilju bezbjednosti otkazan je niz izložbi i ugovaranje i realizacija bilo od izuzetnog značaja kako za Opštinsku javnu ustanovu „Muzej“ tako i za grad Kotor. Radi se najprije o (dvomjesečnoj) izložbi slika „Miro Glavuritić najzačudnija“ autora Mira Glavuritića, znamenitog slikara, književnika i jednog od osnivača čuvene jugoslovenske

umjetničke grupe „Mediala”.

Druga velika (dvomjesečna) izložba koju je 2020. i 2021. godine planirala naša muzejska ustanova jeste „Vasko Lipovac – od Škaljara do Splita” koja je trebalo da bude otvorena 4. jula 2021. godine, na godišnjicu smrti ovog velikog jugoslovenskog i hrvatskog slikara, vajara, dizajnera, ilustratora i scenografa. Ipak, posao je stopiran zbog pandemije i začepljene programa. Tako nije realizovana ni prva izložba djela Vaska Lipovca u organizaciji gradskih ustanova kulture u Kotoru.

U namjeri da kotorskoj likovnoj publici predstavi najveće likovne umjetništvene/ce vezane za naš grad i Boku Kotorsku, OJU „Muzeji” je ušla u pregovore u cilju organizovanja izložbe slika Marija Maskarelija. U okvirnim planovima, naša ustanova je izložbu Maskareljevih radova pozicionirala u danima proslave Dana opštine Kotor, ali nije realizovana zbog administrativnih teškoća.

Selekcija Umjetničkog savjeta ▶ Od izložbi koje je selektovao Umjetnički savjet OJU „Muzeji“ Kotor februara 2020. godine, nakon dvomjesečnog javnog konkursa za izlaganje u Galeriji solidarnosti i Crkvi Svetog Pavla u sezoni 2020. godine, ostale su još realizacije izložbi fotografija koje su radili italijanski fotografi Francesco Melchionda i Luca Barlocchi. Naša muzejska ustanova ne uspijeva da ostvari kontakt sa prvim umjetnikom, a sa drugim će pokušati naknadnu realizaciju iako planiranje znatno otežavaju pandemijski uslovi i međunarodni državni režimi prelaska granice. Tokom 2021. godine organizovana je izložba pod nazivom „Put u beskraj“ slovenačke umjetnice Cvetke Hojnik u Crkvi Svetog Pavla.

Izložbe

◆ Izložba likovnih radova „Ljubim modro“ slikara Miroslava Šukovića iz Kotor-a je otvorena je u Galeriji solidarnosti. Izložbu je 18. maja 2021. godine otvorio predsjednik Opštine Vladimir Jokić, a upriličena je povodom Međunarodnog dana muzeja i Dana nezavisnosti Crne Gore.

◆ Izložba „Kotorski kovani novac“ autora Zorana Radimira otvorena je 20. i na u kotorskoj Galeriji solidarnosti. Izloženi novaci, koji datira od XII do XVII vijeka, predaju istorijsko-etnografskoj zbirci samog autora.

◆ Izložba likovnih radova akademske slikarke Dušice Ivetić „Bez naziva“ otvorena je 7. jula 2021. godine u Galeriji solidarnosti u Starom gradu.

◆ Izložba likovnih radova „Put u beskraj“ slovenačke autorke Cvetke Hojnik otvorena je 12. jula 2021. u Crkvi Sv. Pavla u Kotoru. Izložbu otvorila istoričarka umjetnosti Radka Abramović koja je članica Umjetničkog savjeta naše ustanove.

◆ Izložba mozaika „Divljanje divljenja“ autorke Bisenije Tereščenko otvorena je 16. avgusta 2021. u Galeriji solidarnosti.

◆ Izložba fotografija „Roma, città eterna“ otvorena je 30. avgusta u Galeriji solidarnosti. Izložbu je otvorio biskup kotorski monsinjor Ivan Štironja.

◆ Gostujuća izložba Arheološkog muzeja iz Zadra „Ispričat će ti priču“ otvorena je u Galeriji solidarnosti 16. septembra 2021. godine. Izložbom je predstavljeno 136 arheoloških nalaza iz rimskih nekropola I i II vijeka, iz vremena imperatora Domicijana, koje čuva, tražuje i izlaže Arheološki muzej iz Zadra. Izložbu je otvorio Mladen Zagarčanin, direktor Uprave za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore.

◆ Izložba fotografija „Kotor okom Zdravka Velimirovića“ otvorena je 19. oktobra 2021. godine u Galeriji solidarnosti, gdje su, osim fotografija o Kotoru i Crnoj Gori predstavljeni i

Velimirovićevi dokumentarni filmovi posvećeni Kotoru, „Kako spasiti grad” i „Spomen slavne mornarice”.

- ◆ Izložba radova sa radionice dobrotske čipke, koju je od 19. oktobra do 10. novembra vodila čuvarka ove vještine prof. Nadežda Nada Radović, otvorena je 26. novembra 2021. godine u Galeriji solidarnosti. Izložba je organizovana povodom Dana opštine Kotor, a dio je programa „Stara vještina za novo doba”, kojim Opštinska javna ustanova „Muzeji” Kotor astoji da sačuva vještinu izrade dobrotske čipke kao zaštićenog nematerijalnog kulturnog dobra Crne Gore.
- ◆ Izložba učeničkih radova „Prvac muzej – Prvac izložba”, nastalih na likovnoj radionici tokom Dječije nedjelje i kampanje „Prvac muzej” 2021, otvorena je 17. novembra 2021. godine u Crkvi Sv. Pavla.

IV DIO - ZAKLJUČAK I NAPOMENE

Djelatnost OJU „Muzeji” Kotor tokom 2021. godine bila je ograničena i uslovljena epidemiološkim stanjem, procjenama i mjerama Nacionalnog koordinacionog tijela. Najveći stepen neostvarenosti imaju planovi u domenu programske djelatnosti, dok su u planu muzejske djelatnosti napravljeni značajni pomaci. Od posebnog značaja su početni koraci na kampanjama „Domicijan iz Kotora”, „Praistorijski čovjek Boke”, „Prvac muzej” i „Stara vještina za novo doba”, od kojih prve dvije javnosti predstavljaju nove projekcije vezane za vrhune arheološke nalaze koje čuva, izučava i predstavlja naša ustanova. „Prvac muzej” u saradnji sa kotorskim školama djecu školskog uzrasta uvodi u gradske muzeje i galerije, a „Stara vještina za novo doba” osnažuje vještinu izrade dobrotske čipke kao zaštićeno nematerijalno kulturno dobro Crne Gore.

- Poslovne prostorije

Tokom 2021. godine OJU „Muzeji” Kotor su u komunikaciji sa „Lukom Kotor” došli do saznanja da je potrebno da u narednom periodu oslobođe prostorije lučkog predzeća (Stari grad 309) koje naša muzejska ustanova koristi posljednjih godina ili da prihvati plananje zakupa od 3000 eura na godišnjem nivou. Opština Kotor je izdvojila sredstva za unajmljivanje ovog prostora za potrebe rada direkcije naše ustanove, a od važnosti je da Osnivač tokom 2022. godine napravi korak ka trajnom rješavanju ovog pitanja. Podsjetimo, tokom 2021. godine Opština je na korišćenje OJU „Muzeji” dala dva prostora u blizini Galerije solidarnosti: prvi za depo, a drugi za kancelarijski prostor kojim su samo dijelom pokrivene potrebe naše ustanove.

- Muzej grada Kotora kao potreba i cilj

Opštinska javna ustanova „Muzeji” je u više navrata imala incijativu koju je Opštini Kotor u cilju osnivanja Muzeja grada Kotora koji bi javnosti predstavio izuzetno kulturnu nasljeđe Kotora i njegove najveće dragocjenosti. Kao vid delikatne podrške ovoj ideji organizatori smo radionicu izrade i izložbu dobrotske čipke u okviru kampanje „Stara vještina za novo doba” čime smo promovisali i osnažili vještinu izrade dobrotske čipke kao zaštićeno nematerijalno kulturno dobro Crne Gore. Muzej grada Kotora svakako je jasna i od vijeka starija potreba grada i našeg grada i Boke Kotorske, potom stručne javnosti, a nadamo se i Opštine Kotor koja donosi odluke o organizaciji zaštite i valorizacije kulturnog nasljeđa.